

Sygn. akt IV Ca 574/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2016r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Mariusz Struski

Sędziowie SO: Wanda Dumanowska (spr.), Jolanta Deniziuk

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Zadrożna

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2016 r., w S.

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) S.A. w G.

z udziałem J. S. (1)

o stwierdzenie zasiedzenia służebności

na skutek apelacji uczestniczki postępowania od postanowienia Sądu Rejonowego w M. z dnia 5 sierpnia 2016 r. sygn. akt I Ns 38/15

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalić wniosek,
2. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 417 (czteryście siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt IV Ca 574/16

UZASADNIENIE

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. wniósł o stwierdzenie, że nabył z dniem 1 stycznia 1967 roku przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu, obciążającą nieruchomość gruntową, położoną w miejscowości G., gmina M., stanowiącą działkę ewidencyjną o numerze (...), dla której w Sądzie Rejonowym w M. w IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), polegającą na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej poprzez utrzymanie, konserwację, naprawę i eksploatację słupów oraz linii elektroenergetycznej napowietrznej średniego napięcia 15 kV, napowietrznej linii niskiego napięcia 0,4 kV oraz słupowej stacji transformatorowej oraz wejście i wjazd na nieruchomość obciążoną w każdej chwili w okresie trwania służebności, w celu wykonania niezbędnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją słupów oraz linii elektroenergetycznej napowietrznej średniego napięcia 15 kV, napowietrznej linii niskiego napięcia 0,4 kV oraz słupowej stacji transformatorowej, w szczególności wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej sprzętem, w tym także ciężkim (takim jak samochody ciężarowe i koparki). Wniosek - na wypadek stwierdzenia, iż wnioskodawca nabył przez zasiedzenie w/w służebność po dniu 3 sierpnia 2008 roku - sformułowany był jako żądanie stwierdzenia, że wnioskodawca nabył przez zasiedzenie służebność przesyłu. Wnioskodawca wnosił również o

zasądzenie na swoją rzecz od uczestnika postępowania kosztów postępowania, wraz z kosztami zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Uczestniczka postępowania J. S. (1) wniosła o oddalenie wniosku oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu podnosiła, iż pomiędzy nią, a wnioskodawcą toczą się inne postępowania sądowe związane z urządzeniami przesyłu posadowionymi na jej nieruchomości, a mianowicie sprawa z jej wniosku o odpłatne ustanowienie służebności przesyłu oraz jej pozew o odszkodowanie za bezumowne użytkowanie. Uczestniczka podkreśliła, iż poprzednik prawny wnioskodawcy wtargnął na jej nieruchomość i bez jakichkolwiek zezwoleń wybudował tam swoje urządzenia. Zaprzeczyła nadto, aby nowa stacja transformatorowa została posadowiona na tym samym miejscu co stara poniemiecka.

Postanowieniem z dnia 5 sierpnia 2016 roku Sąd Rejonowy w M. stwierdził, że wnioskodawca (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. nabył przez zasiedzenie z dniem 08.02.2014 roku, służebność przesyłu, obciążającą nieruchomość położoną w miejscowości G., gmina M., składającą się z działki gruntu numer (...), dla której w Sądzie Rejonowym w M. w IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), której zakres został określony w opinii biegłego sądowego R. B. z dnia 14.07.2014 roku, sporządzonej w sprawie Sądu Rejonowego w Miastku o sygn. akt I Ns 38/15 (k. 122-125) oraz uzupełniającej opinii biegłego sądowego R. B. z dnia 29.11.2014 roku, sporządzonej w sprawie Sądu Rejonowego w M. o sygn. akt I Ns 38/15 (k. 162-165), które stanowią integralną część postanowienia, polegającą na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej poprzez utrzymanie, konserwację, naprawę i eksploatację słupów oraz linii elektroenergetycznej napowietrznej średniego napięcia 15 kV, napowietrznej linii niskiego napięcia 0,4 kV oraz słupowej stacji transformatorowej, w szczególności wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej sprzętem, w tym także ciężkim (takim jak samochody ciężarowe i koparki). Nadto oddalił wniosek wnioskodawcy o zasądzenie na jego rzecz od uczestniczki postępowania J. S. (1) zwrotu kosztów postępowania.

Przedmiotowe orzeczenie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych:

J. S. (1) jest właścicielem nieruchomości położonej w gminie M., obręb ewidencyjny G., składającej się z działki gruntu oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), o powierzchni 0,54 ha, dla której Sąd Rejonowy w M. w IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

Dla działki gruntu numer (...) na mocy orzeczenia o wykonaniu aktu nadania z dnia 16 listopada 1959 roku oraz wniosku z dnia 30 grudnia 1959 roku - postanowieniem z dnia 12 stycznia 1960 założono księgę wieczystą o numerze (...) - obecnie (...). Jako właściciela wpisano S. S..

W oparciu o postanowienie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku z dnia 19 listopada 1991 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 9/91 oraz postanowienia w przedmiocie działu spadku z dnia 11 marca 1992 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 5/92 - w dniu 30 czerwca 1998 roku jako właściciela ujawniono J. S. (2).

Na mocy ugody sądowej z dnia 6 marca 2009 roku zawartej przed Sądem Rejonowym w M. I Wydziałem Cywilnym w sprawie o sygn. akt I Ns 24/09 właścicielką przedmiotowej nieruchomości stała się J. S. (1).

Na nieruchomości uczestniczki postępowania J. S. (1) znajdują się elementy infrastruktury elektroenergetycznej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. w postaci fragmentu elektroenergetycznej linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV o numerze (...), fragmentu elektroenergetycznej linii napowietrznej niskiego napięcia 0,4 kV, które zasilają gospodarstwa domowe we wsi G. oraz stacji transformatorowej słupowej o nazwie G., typ (...) (...)

Fragment elektroenergetycznej linii napowietrznej średniego napięcia oraz fragment elektroenergetycznej linii napowietrznej niskiego napięcia wybudowane były w roku 1938. Częścią tej instalacji była stacja transformatorowa wieżowa.

Fragment elektroenergetycznej linii napowietrznej średniego napięcia oraz fragment elektroenergetycznej linii napowietrznej niskiego był przedmiotem modernizacji w latach siedemdziesiątych XX wieku.

W 1984 roku wykonano wymianę stacji transformatorowej posadowionej na działce uczestniczki z wieżowej (poniemieckiej) na stację transformatorową słupową. (...) wieżowa została wyburzona. Jeden ze słupów (element linii napowietrznej średniego napięcia) został przesunięty 4 metry w bok. Dodatkowo o 4 metry przedłużyły się wyprowadzenia ze stacji transformatorowej na linię niskiego napięcia.

Stację uruchomiono ponownie w dniu 8 lutego 1984 roku.

Przedsiębiorstwo energetyczne w sposób stały korzysta z przedmiotowych urządzeń energetycznych. W ciągu roku, 2-3 razy, wnioskodawca poprzez swoich pracowników dokonuje przeglądów słupów posadowionych na działce uczestniczki. Częstość są interwencje w przedmiocie usuwania awarii w zakresie urządzeń oraz zdarzeń losowych związanych np. z uwalnianiem ptactwa, które wleci w linie napowietrzne.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. jest przedsiębiorcą, który w ramach działania swojego przedsiębiorstwa zajmuje się, między innymi, wytwarzaniem energii elektrycznej, przesyłaniem energii elektrycznej, dystrybucją energii elektrycznej.

Zarządzeniem nr 25 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 2 czerwca 1975 roku w sprawie zmiany obszarów działania zakładów energetycznych nadano nowe brzmienie zarządzeniu nr 233 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) ustalając, że przedsiębiorstwa energetyczne działają na obszarze województw.

Zarządzeniem nr 13 Naczelnego Dyrektora Zakładów (...) w B. z dnia 10 maja 1978 roku ustalono, że w skład Zakładów (...) wchodzi Zakład (...) w S. z siedzibą w S..

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...).

Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu nr (...)/O./(...) z dnia 9 lipca 1993 roku dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w S. i przekształcono je w jednoosobową spółkę z udziałem Skarbu Państwa.

Aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 roku przedsiębiorstwo państwowe zostało przekształcone w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa działająca pod firmą Zakład (...) Spółka Akcyjna.

Spółka ta w 2004 roku uległa przekształceniu w spółkę akcyjną pod firmą (...) S.A., w wyniku połączenia spółek w trybie art. 492 paragraf 1 k.s.h. W dalszej kolejności nastąpiły zmiany firmy tej spółki na koncern (...) Spółka Akcyjna, a następnie (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G..

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy, Sąd I instancji zauważył, że linia napowietrzna średniego napięcia oraz linia napowietrzna niskiego napięcia położone na działce nr (...), zostały wybudowane w roku 1938, a częścią tej instalacji była stacja transformatorowa wieżowa posadowiona na działce. Wymienione elementy infrastruktury energetycznej były przedmiotem modernizacji w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. W 1984 roku poprzednik prawny wnioskodawcy wykonał wymianę stacji transformatorowej z wieżowej, posadowionej jeszcze przed II wojną światową, na stację transformatorową słupową. Po tej wymianie w zakresie stacji transformatorowej, nowe urządzenie zostało załączone bezpośrednio po odbiorze, ten zaś miał miejsce 8 lutego 1984 roku. Właśnie datę 8 lutego 1984 roku Sąd uznał za początek biegu zasiedzenia linii elektroenergetycznych oraz stacji transformatorowej znajdujących się na nieruchomości uczestniczki postępowania. Sąd Rejonowy podkreślił, że stacja transformatorowa słupowa, jaką posadowiono na działce uczestniczki zamiast działającej dotychczas niemieckiej stacji transformatorowej wieżowej, została posadowiona nie na miejscu tej starej, ale w nowej lokalizacji, obok. Idąc dalej, wiązało się to z tym, że o 4 metry uległa wydłużeniu linia niskiego napięcia. Globalnie spowodowało to

zmiany w całości tych urządzeń elektroenergetycznych, z których na posesji uczestniczki postępowania, korzystał poprzednik prawny wnioskodawcy. Jak podkreślała uczestniczka, remont w zakresie stacji transformatorowej polegał na posadowieniu nowej konstrukcji na jej nieruchomości, a dodatkowo ze zwiększeniem ilości słupów, w stosunku do dotychczasowo rozmieszczonych na jej działce.

Sąd Rejonowy uznał za wiarygodne zeznania świadka T. S., jak również jako przekonującą uznał opinie biegłego geodety R. B.. W ich nie budziła jego zdaniem wątpliwości okoliczność, iż na nieruchomości uczestniczki postępowania na działce o numerze (...) znajdują się fragmenty linii napowietrznej niskiego napięcia, średniego napięcia oraz stacja transformatorowa. Ustalony stan faktyczny wskazywał na korzystanie przez wnioskodawcę i jego poprzedników prawnych - w okresie od co najmniej 8 lutego 1984 roku z urządzeń posadowionych na działce uczestniczki. Dopiero w tym roku, w tej dacie można było uznać, że urządzenia na działce uczestniczki postępowania, zarówno fragmenty linii, jak i stacja transformatorowa istnieją w takim kształcie, jak obecnym, tj. tym którego dotyczy wniosek o zasiedzenie. Zdaniem Sądu niezasadnym było zatem powoływanie się w zakresie określenia daty początkowej biegu takiego zasiedzenia na datę wejścia w życie dekretu z dnia 11 października 1946 roku prawa rzeczowego, tj. od dnia 1 stycznia 1947 roku. Z tym dniem w życie weszły przepisy prawa rzeczowego, również te, które określały terminy dla zasiedzenia, odmienne dla dobrej i złej wiary, niemniej zastosowanie tych przepisów możliwe byłoby jedynie w sytuacji uznania, iż przebieg linii, posadowienie stacji w chwili rozpoznawania wniosku jest tożsamy z tym, jaki był w chwili wejścia tych przepisów. W niniejszej sprawie zaś ustalono bezspornie, iż przebieg linii, jak i posadowienie stacji z dnia rozpoznawania wniosku jest niewątpliwie dopiero od dnia 8 lutego 1984 roku.

Sąd I instancji zważył, że w rozpoznawanej sprawie wnioskodawca domagał się w pierwszej kolejności stwierdzenia w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. Służebność taka jest specyficzną służebnością gruntową, nabywaną przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia, jako prawo do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa. W zakresie funkcji i treści odpowiada ta służebność wykreowanej dopiero w 2008 roku służebności przesyłu. Sąd wskazał, że dla nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia niezbędnym jest, aby spełnione były trzy przesłanki: korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia, zachodzić musi samoistność posiadania służebności gruntowej oraz musi nastąpić wymagany prawem upływ czasu tego posiadania.

W ocenie Sądu, w realiach rozpoznawanej sprawy, spełniony został warunek pierwszy, a mianowicie korzystanie przez wnioskodawcę z trwałego i widocznego urządzenia w postaci linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV, linii napowietrznej niskiego napięcia oraz stacji transformatorowej słupowej o nazwie G., typ (...) (...). Zaś sam bieg terminu zasiedzenia służebności, w zakresie określonym we wniosku, rozpoczął się z dniem 8 lutego 1984 roku. Ocenie musiała podlegać również wiara, w jakiej to posiadanie odbywało się. Stwierdzenie dobrej lub złej wiary posiadacza przekładało się bowiem na wymagany prawem upływ czasu tego posiadania dla uwzględnienia zasiedzenia. Oceniając tą kwestię Sąd miał na uwadze to kiedy wykonano wymianę stacji transformatorowej posadowionej na działce uczestniczki z wieżowej (poniemieckiej) na stację transformatorową słupową i załączono ją do działania wraz z przesuniętą linią średniego napięcia i wydłużoną linią niskiego napięcia na działce gruntu numer (...) oraz czy działka ta miała w tym czasie urządzoną księgę wieczystą.

Sąd Rejonowy podniósł, że w chwili wchodzenia w posiadanie, tj. w dacie, przyjętej dla początku biegu zasiedzenia - działka przez którą przebiegały linie elektroenergetyczne oraz na której posadowiono stację stanowiła własność osoby fizycznej. Wnioskodawca w rozpoznawanej sprawie nie przedstawił żadnych dowodów, z których wynikałoby, iż był uprawniony do wejścia na cudzy grunt. W takich okolicznościach należało jego zdaniem uznać, iż w chwili wejścia w posiadanie służebności poprzednik prawny wnioskodawcy pozostawał w złej wierze, a do zasiedzenia służebności koniecznym był upływ dłuższego zasiedzenia. W momencie objęcia tej nieruchomości we władanie przez przedsiębiorstwo przesyłowe była to cudza nieruchomość. Wnioskodawca (jego poprzednik prawny) nie wylegitymowali się stosowną zgodą właścicieli nieruchomości zezwalającą na remont, a zatem nie można było przyjmować, aby po takim remoncie przedsiębiorstwo to weszło w posiadanie przedmiotowej służebności gruntowej w sposób legalny. W istocie wnioskodawca nie przedstawił żadnych dowodów, w szczególności żadnej dokumentacji, w tym pozwoleń wydanych w ramach procedury administracyjnej, które potwierdzałyby fakt, że wszedł w posiadanie

służebności zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa uprawniającymi go do takiej ingerencji w cudzą własność. Zdaniem Sądu, pozwany (zakład energetyczny), jeżeli nawet nie wiedział, kto jest właścicielem nieruchomości, nad którą przebiega linia wysokiego napięcia, to wiedział, że nieruchomość ta nie stanowi jego własności i jest nieruchomością cudzą. Sąd jeszcze raz podkreślił, że w 1984 roku wykonano wymiany stacji transformatorowej posadowionej na działce uczestniczki z wieżowej (poniemieckiej) na stację transformatorową słupową. (...) wieżowa została wyburzona. Jeden ze słupów (element linii napowietrznej średniego napięcia) został przesunięty 4 metry w bok. Dodatkowo o 4 metry przedłużyły się wyprowadzenia ze stacji transformatorowej na linię niskiego napięcia. Stację uruchomiono ponownie w dniu 8 lutego 1984 roku. Kiedy dokonywano ponownego załączenia stacji transformatorowej i podłączonych do niej pozostałych urządzeń przesyłowych - działka numer (...) była własnością osób fizycznych, nie pozostawała we własności Skarbu Państwa. W dniu 8 lutego 1984 roku, tj. w niewątpliwej dacie objęcia urządzeń na tej działce przez poprzednika prawnego wnioskodawcy działka ta pozostawała we własności osoby fizycznej, dla nieruchomości tej prowadzono księgę wieczystą, z ujawnionym właścicielem.

W zakresie okresu posiadania właściwego dla stwierdzenia zasiedzenia Sąd I instancji miał na uwadze, że długość wymaganego dla zasiedzenia okresu posiadania służebności zależy od dobrej lub złej wiary posiadaczy. Stosując odpowiednią normę art. 172 k.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy - kodeks cywilny (Dz.U. nr 55, poz. 321) uznał, że posiadacz służebności gruntowej nabywa służebność, jeżeli ją posiadał nieprzerwanie od lat dziesięciu, jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (wówczas 20 lat). Ustawą z dnia 28 lipca 1990 roku ustawodawca dokonał wydłużenia terminów o 10 lat przy dobrej i złej wierze. Według art. 9 wskazanej ustawy, do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, tj. 01.10.1990r - stosowało się od tej chwili przepisy nowej ustawy. Oznacza to w konsekwencji, że zasiedzenie, którego obowiązujący poprzednio krótszy termin jeszcze nie upłynął do dnia 1 października 1990 roku biegło dalej z zastosowaniem nowych wydłużonych terminów.

Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że zasiedzenie w niniejszej sprawie można było liczyć od dnia 8 lutego 1984 roku. Przy 30-letnim terminie zasiedzenia, właściwym dla złej wiary, sprowadza się to do uznania, iż termin ten upłynąłby z dniem 8 lutego 2014 roku, a zatem w czasie kiedy w porządku prawnym funkcjonowała już służebność przesyłu.

Sąd zauważył, że wniosek w niniejszej sprawie był sformułowany w ten sposób, że - na wypadek stwierdzenia zasiedzenia po dniu 3 sierpnia 2008 roku - wnioskodawca domagał się stwierdzenia zasiedzenia służebności przesyłu.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania i ustalenia, Sąd I instancji uznał, iż na podstawie art. 305⁽¹⁻⁴⁾ k.c., (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. nabyła przez zasiedzenie z dniem 08.02.2014 roku, służebność przesyłu, obciążającą nieruchomość położoną w miejscowości G., gmina M., składającą się z działki gruntu numer (...), dla której w Sądzie Rejonowym w M. w IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), której zakres został określony w opinii biegłego sądowego R. B. z dnia 14.07.2014 roku, sporządzonej w sprawie Sądu Rejonowego w M. o sygn. akt I Ns 38/15 (k. 122-125) oraz uzupełniającej opinii biegłego sądowego R. B. z dnia 29.11.2014 roku, sporządzonej w sprawie Sądu Rejonowego w M. o sygn. akt I Ns 38/15 (k. 162-165), które stanowią integralną część niniejszego postanowienia, polegającą na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej poprzez utrzymanie, konserwację, naprawę i eksploatację słupów oraz linii elektroenergetycznej napowietrznej średniego napięcia 15 kV, napowietrznej linii niskiego napięcia 0,4 kV oraz słupowej stacji transformatorowej, w szczególności wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej sprzętem, w tym także ciężkim (takim jak samochody ciężarowe i koparki).

Sąd wyjaśnił, że ustalenie przebiegu służebności nastąpiło w drodze opinii sporządzonych przez biegłego geodetę R. B..

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. ustalając, iż każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. Sąd nie znalazł podstaw aby w niniejszej sprawie odstąpić od wskazanej normy. Wnioskodawca, niezależnie od stanowiska uczestniczki, aby stwierdzić nabycie uprawnień w zakresie służebności, musiał wystąpić na drogę sądową i ponieść wynikające z tego koszty.

Uczestniczka postępowania zaskarżyła powyższe postanowienie apelacją, domagając się jego zmiany, poprzez oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia. Nadto wniosła o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Skarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 305¹ k.c., art. 292 k.c., art. 172 k.c. i art. 175 k.c., poprzez nieuwzględnienie przez Sąd I instancji przerwy biegu terminu zasiedzenia, powstałej w wyniku skierowania przez uczestniczkę postępowania do Sądu Rejonowego w M. wniosku o ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem. Sprawa ta, zarejestrowana obecnie pod sygn. akt I Ns 5/15, jest obecnie zawieszona.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż art. 382 k.p.c. nakłada na sąd II instancji obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (vide: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97, Lex). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest więc przedłużeniem procesu przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia stanu faktycznego stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku były niepełne. Stąd też prawidłowa ocena merytoryczna żądania wnioskodawcy, wymagała uprzedniego uzupełnienia materiału dowodowego, o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy I Ns 5/15, z których wynika, iż uczestniczka postępowania w 2010 roku wystąpiła nie tylko z żądaniem zasądzenia od (...) S.A. w G. wynagrodzenia ze bezumowne korzystanie z nieruchomości gruntowej, położonej w miejscowości G., gmina M., stanowiącej działkę ewidencyjną o numerze (...), objętej księgą wieczystą (...) ale również z wnioskiem o ustanowienie za odpowiednim wynagrodzeniem, na rzecz (...) S.A. w G. służebności przesyłu analogicznej do tej, jakiej stwierdzenia zasiedzenia obecnie domaga się wnioskodawca (dowód: wniosek w sprawie I Ns 5/15 Sądu Rejonowego w M.).

Okoliczność ta umknęła Sądowi Rejonowemu a ma ona kluczowe znaczenie dla oceny merytorycznej zasadności żądania stanowiącego istotę rozpoznawanej sprawy. Z tego też względu, Sąd II instancji dopuścił z urzędu dowód z dokumentów znajdujących się na kartach od 4 do 27 i karty 2 akt I Ns 5/15 Sądu Rejonowego w M., na okoliczność momentu zawiśnięcia postępowania o ustanowienie służebności przesyłu. Ponadto dopuścił dowód pisma Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego, znajdującego się na karcie 10 akt I Ns 5/15, na okoliczność ustalenia, iż w wyniku przeprowadzonych w 1984r. prac, stacja trafo została przesunięta o 6 m, od miejsca, w którym była poprzednio posadowiona.

Z analizy akt I Ns 5/15 wynika w sposób jednoznaczny, że wniosek J. S. (1) o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem, został złożony w dniu 16 czerwca 2010 roku. Połączony był on z pozwem o wynagrodzenie za bezumowne korzystania i został przez Sąd wyłączony do odrębnego rozpoznania. Zważyć w tym miejscu należy, iż wystąpienie na drogę sądową o zasądzenie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, nie miało znaczenia dla żądania wnioskodawcy rozpoznawanego w niniejszej sprawie, jednak żądanie ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem powodowało istotne konsekwencje. Przerzywało bowiem bieg terminu zasiedzenia, którego upływ skutkowało nabyciem służebności przez przedsiębiorcę przesyłowego.

Sąd Okręgowy podziela prezentowany w judykaturze pogląd, iż wniosek właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem (art. 305² § 2 k.c.) przerywa bieg terminu zasiedzenia tej służebności. Właściciel występujący do sądu przeciwko posiadaczowi służebności przesyłu na podstawie art. 305² § 2 k.c. z żądaniem ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem, przejawia niewątpliwie aktywność skierowaną na podkreślenie, że jest właścicielem nieruchomości i korzysta ze swego prawa własności chcąc uregulować zgodnie

ze swoją wolą sposób korzystania przez posiadacza z nieruchomości. W takiej sytuacji nie można już mówić o właścicielu, który nie interesuje się przedmiotem swojej własności - przeciwnie chce on zmanifestować, że jest właścicielem i odzyskać pełnię praw właścicielskich, w tym prawa do decydowania o sposobie uregulowania stosunków prawnorzeczowych na swojej nieruchomości. Takie jego działanie niewątpliwie zmierza też do zmiany rodzaju posiadania posiadacza służebności - z posiadania nieruchomości w zakresie służebności przesyłu, które posiadacz wykonywał dla siebie, niezależnie od woli właściciela nieruchomości, na posiadanie służebności zgodne z wolą właściciela. I choć, posiadanie w zakresie służebności gruntowej jest formalnie zawsze posiadaniem zależnym, jako odnoszące się do innego prawa niż prawo własności, to jednak posiadanie takie może być wykonywane samodzielnie (samoistnie), niezależne od woli właściciela nieruchomości i jako takie prowadzić do zasiedzenia służebności albo być posiadaniem wykonywanym zgodnie z wolą właściciela. Zgłoszenie przez właściciela żądania na podstawie art. 305² § 2 k.c. prowadzi do zmiany świadomości posiadacza, który nie może już twierdzić, że jego posiadanie służebności jest samodzielne (samoistne) i właściciel go nie kwestionuje. Zmienia się zatem rodzaj posiadania posiadacza służebności (vide: Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2011 r., III CZP 124/10 – L.). To właśnie ta konstatacja czyni apelację zasadną.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko Sądu I instancji, zgodnie z którym, za początek biegu zasiedzenia służebności przesyłu linii elektroenergetycznych oraz stacji transformatorowej, znajdujących się obecnie na nieruchomości uczestniczki postępowania, należy uznać datę 8 lutego 1984 roku. Za powyższym przemawiał fakt, iż stacja transformatorowa słupowa, jaką posadowiono wówczas na działce uczestniczki, zamiast działającej dotychczas poniemieckiej stacji transformatorowej wieżowej, została posadowiona nie na miejscu tej starej, ale w nowej lokalizacji, kilka metrów obok. Jak wynika z pisma Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w G. z dnia 10 kwietnia 2001 roku (k. 10 akt I Ns 5/15), stara stacja została rozebrana, a nową postawiono w miejscu oddalonym od niej o 6 m. Nowa konstrukcja wymusiła zmianę przebiegu połączonych ze stacją elementów sieci. Istotnemu przesunięciu uległy, przy tym strefy oddziaływania linii elektroenergetycznych na posesji uczestniczki postępowania. Innymi słowy, służebność gruntowa o cechach służebności przesyłu, oparta na poniemieckich urządzeniach przesyłowych, w tej postaci, w jakiej korzystał z niej poprzednik prawny wnioskodawcy do początku 1984 roku (usytuowanie elementów sieci elektroenergetycznej na działce nr (...), zakres stref ich oddziaływania), wygasła. Z dniem 8 lutego 1984 roku pojawiła się zupełnie nowa służebność, obciążająca nieruchomość uczestniczki, z której korzystali najpierw poprzednicy prawni wnioskodawcy, a aktualnie korzysta on sam. Jej szczegółowy zakres określił powołany w sprawie biegły sądowy geodeta R. B..

W realiach rozpoznawanej sprawy nie budził wątpliwości fakt samoistnego posiadania przez wnioskodawcę (wcześniej jego poprzedników prawnych), za pośrednictwem wybudowanych w 1984 roku urządzeń przesyłowych, opisanej wyżej nieruchomości, w sposób odpowiadający wykonywaniu służebności przesyłu. Kluczowe z punktu widzenia żądania (...) S.A. w G. okazało się w tej sytuacji ustalenie, czy stan ten trwał odpowiednio długo, by doprowadzić do nabycia przez wnioskodawcę służebności w drodze zasiedzenia.

Jak słusznie zauważył wcześniej Sąd Rejonowy, w dniu 8 lutego 1984 roku, tj. w dacie przyjętej za początek biegu zasiedzenia, działka nr (...), stanowiła własność osoby fizycznej. Ulokowane na niej w elementy sieci elektroenergetycznych, stanowiły z kolei własność Skarbu Państwa i znajdowały się w zarządzie państwowej osoby prawnej. Wobec zakwestionowania przez uczestniczkę dobrej wiary poprzednika prawnego wnioskodawcy, (...) S.A. w G. nie przedstawił żadnych dowodów, z których wynikałoby, iż jego poprzednik prawny dysponował zgodą ówczesnego właściciela nieruchomości, na wybudowanie na spornej działce nowej stacji transformatorowej i poprowadzenie z niej linii przesyłowych wedle zupełnie nowego przebiegu (przechodzących przez zupełnie inne jej części). Nie zaoferował również żadnej dokumentacji, na podstawie której można by było przyjąć, iż ów poprzednik w ramach procedur administracyjnych uzyskał zezwolenie na ingerencję w cudzą własność. Powyższe okoliczności przemawiały w ocenie Sądu Okręgowego za stwierdzeniem, iż w dacie rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia poprzednik prawny (...) S.A. w G. był w złej wierze.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż w dniu 8 lutego 1984 roku (w momencie rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia) obowiązywał art. 172 k.c., który przewidywał krótsze, aniżeli w aktualnym stanie prawnym, terminy zasiedzenia (także służebności), a mianowicie 10 lat dla posiadacza samoistnego nieruchomości w dobrej wierze i 20 lat dla posiadacza w złej wierze. W myśl zaś art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny, przepis art. 172 k.c. wprowadzający 20 – letni (dobra wiara) i 30 – letni (zła wiara) termin zasiedzenia, od dnia 1 października 1990 roku stosuje się także do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się i nie zakończył przed tą datą. W pełni uzasadnionym było więc w realiach rozpoznawanej sprawy - zważywszy na fakt, iż nabycie posiadania służebności przez poprzednika prawnego (...) S.A. w G. nastąpiło w złej wierze - zastosowanie 30–letniego okresu zasiedzenia. W konsekwencji, bieg terminu zasiedzenia służebności, który rozpoczął się w dniu 8 lutego 1984 roku, mógł upłynąć najwcześniej w dniu 8 lutego 2014 roku i skutkować nabyciem przez wnioskodawcę służebności przesyłu (wprowadzonej do polskiego systemu prawnego w 2008 roku).

Jak zaznaczono na wstępie niniejszych rozważań prawnych, w realiach rozpoznawanej sprawy, doszło do przerwania biegu terminu zasiedzenia. Nastąpiło to w dniu 16 czerwca 2010 roku, w wyniku wystąpienia przez J. S. (1) z wnioskiem o ustanowienie na spornej działce służebności przesyłu na rzecz (...) S.A. w G., w zamian za stosowne wynagrodzenie. Oznacza to, że uczestniczka postępowania, jako właścicielka spornej nieruchomości, podjęła skuteczną obronę przed uzyskaniem przez wnioskodawcę, obciążającej działkę nr (...), służebności przesyłu w wyniku zasiedzenia.

Z powyższych względów Sąd II instancji stanął na stanowisku, że zawarte we wniosku o stwierdzenie zasiedzenia żądanie (...) S.A. w G., nie mogło zostać uwzględnione. Wnioskodawca i jego poprzednicy prawni posiadali bowiem opisaną wyżej służebność przesyłu w sposób samoistny, jedynie przez okres 26 lat, 4 miesięcy i 4 dni, zamiast wymaganych 30 lat.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., orzeczono jak w punkcie 1 sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MS z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (punkt 2 sentencji).